

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2022-05-09

§ 141

Yttrande över betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

KSN-2022-00320

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** avge yttrande till socialdepartementet enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Socialdepartementet har remitterat betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95) till Uppsala kommun för yttrande senast den 10 juni 2022.

Gårdsförsäljningsutredningen har utrett gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker under förutsättning att Systembolagets monopol säkras.

Gårdsförsäljningsutredningen föreslår bland annat att

- gårdsförsäljning endast tillåts i anslutning till ett betalt studiebesök eller en föreläsning med anknytning till den aktuella produkten på tillverkningsstället
- mängden som får säljas till en kund vid ett köptillfälle begränsas
- det ska krävas tillstånd från kommunen för att få bedriva gårdsförsäljning
- gårdsförsäljning inte får bedrivas tidigare än klockan 10.00 och inte pågå längre än till klockan 20.00
- alkohollagens generella regler om försäljning ska gälla
- regleringen i ett första steg bör gälla i sex år från ikraftträdandet.

Utredningen har även lämnat ett alternativt förslag som endast avser jästa drycker (det vill säga öl, vin och andra jästa drycker). Utredningen bedömer att förslaget inte märkbart påverkar folkhälsan. Betänkandet kan läsas i sin helhet [här](#).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 5 april 2022

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2022-05-09

- Bilaga, Yttrande över betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2022-05-06

Diarienummer:
KSN-2022-00320

Handläggare:
Rafael Myncke

Yttrande över betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till socialdepartementet enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Socialdepartementet har remitterat betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95) till Uppsala kommun för yttrande senast den 10 juni 2022.

Gårdsförsäljningsutredningen har utrett gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker under förutsättning att Systembolagets monopol säkras.

Gårdsförsäljningsutredningen föreslår bland annat att

- gårdsförsäljning endast tillåts i anslutning till ett betalt studiebesök eller en föreläsning med anknytning till den aktuella produkten på tillverkningsstället
- mängden som får säljas till en kund vid ett köptillfälle begränsas
- det ska krävas tillstånd från kommunen för att få bedriva gårdsförsäljning
- gårdsförsäljning inte får bedrivas tidigare än klockan 10.00 och inte pågå längre än till klockan 20.00
- alkohollagens generella regler om försäljning ska gälla
- regleringen i ett första steg bör gälla i sex år från ikraftträdandet.

Utredningen har även lämnat ett alternativt förslag som endast avser jästa drycker (det vill säga öl, vin och andra jästa drycker). Utredningen bedömer att förslaget inte märkbart påverkar folkhälsan. Betänkandet kan läsas i sin helhet [här](#).

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret i samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen och miljöförvaltningen.

Föredragning

Uppsala kommun ställer sig positiv till en ändrad lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning under förutsättning att detta inte påverkar Systembolagets roll negativt. Systembolagets detaljhandelsmonopol ska upprätthållas, därför anser Uppsala att det måste gå att hitta en modell som kombinerar Systembolagets detaljhandelsmonopol med småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Gårdsförsäljning kan generera arbetstillfällen och därmed skatteintäkter samt kan vara ett viktigt bidrag för landsbygdsutvecklingen.

Uppsala kommun kommer att få ökade kostnader för att utfärda tillstånd och utöva tillsyn. Utredningen föreslår att kommunerna ska kunna ta ut avgifter för detta för att få full kostnadstäckning. Nettoeffekten av kommunens kostnader för tillståndsgivning och tillsyn, och avgifterna som tas ut för detta bör därmed vara noll. Uppsala kommun har därmed ingenting att tillägga eller invända mot utredningens förslag om att utfärda tillstånd och utöva tillsyn.

Uppsala kommun instämmer med utredningens uppfattning om att en tillåten småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker kan bidra med såväl direkta som indirekta arbetstillfällen i form av fler och växande dryckestillverkare, men även genom logistik, hotell och en ökad besöksnäring. I en expansiv kommun som Uppsala är antalet arbetstillfällen ett högt prioriterat mål, liksom målet att Uppsala kommun ska bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Uppsala kommun är, förutom Sveriges fjärde största stad, även Sveriges största landsbygdskommun sett till antalet invånare som bor på landsbygderna. Drygt två femtedelar av Sveriges dryckestillverkare finns på landsbygderna eller i tätorter, vilket gör att förslaget är i linje med Uppsala kommuns landsbygds- och näringslivsprogram som åsyftar att stärka service och skapa förutsättningar för företagande på landsbygderna, liksom att skapa 2000 nya jobb per år.

Systembolaget bidrar till landsbygdsutveckling i dag via sina ombud och även genom konceptet "Lokalt och småskaligt" där lokala aktörer kan sälja sin dryck vid Systembolagets butiker. I Uppsala kommun finns flera ombud för Systembolaget i tätorterna Vattholma, Knutby, Almunge, Oxsätra, Järlåsa med flera. Uppsala kommun vill tillägga i sammanhanget att utredningens förslag om gårdsförsäljning inte får leda till att ombuden eller det lokala utbudet på Systembolaget försvagas eftersom de är viktiga för en levandeservice på landsbygderna samt för dryckestillverkarnas överlevnad.

Uppsala kommun anser att gårdsförsäljning också kan ske i samarbete med andra aktörer inom besöksnäring, exempelvis i samband med cykelturism. Att enbart begränsa försäljning i samband med betalt studiebesök eller föreläsning minskar gårdarnas möjlighet att bli en besöksdestination.

Enligt utredningen bedöms avgifterna för dryckestillverkarna uppgå till 3 000 kronor för tillstånd och 1 500 kronor årligen för tillsyn.

Uppsala kommuns synpunkter utvecklas vidare i ärendets **bilaga**.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 5 april 2022
- Bilaga, Yttrande över betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Kommunstyrelsen
Yttrande

Datum:
2022-05-06

Diarienummer:
KSN-2022-00320

Handläggare:
Rafael Myncke

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se, paula.ericson@regeringskansliet.se
S2022/00562

Yttrande över betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

Uppsala kommun har mottagit ovan rubricerad remiss för yttrande.

Uppsala kommun ställer sig positiv till en ändrad lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning under förutsättning att detta inte påverkar Systembolagets roll negativt. Systembolagets detaljhandelsmonopol ska upprätthållas, därför anser Uppsala att det måste gå att hitta en modell som kombinerar Systembolagets detaljhandelsmonopol med småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker. Gårdsförsäljning kan generera arbetstillfällen och därmed skatteintäkter samt kan vara ett viktigt bidrag för landsbygdsutvecklingen.

1. Förenlighet med EU-rätten och det svenska detaljhandelsmonopolet

Uppsala kommun kan inte uttala sig om de delar som avser förslaget förenlighet med EU-rätten och det svenska detaljhandelsmonopolet då dessa frågor inte är en kommunal angelägenhet. Uppsala kommun värnar om Systembolagets detaljhandelsmonopol och vill inte medverka till förändringar som riskerar Systembolagets syfte och verksamhet.

2. Kommunens syn på tillstånd och tillsyn

Uppsala kommun kommer att få ökade kostnader för att utfärda tillstånd och utöva tillsyn. Utredningen föreslår att kommunerna ska kunna ta ut avgifter för detta för att få full kostnadstäckning. Nettoeffekten av kommunens kostnader för tillståndsgivning och tillsyn, och avgifterna som tas ut för detta bör därmed vara noll. Uppsala kommun har därmed ingenting att tillägga eller invända mot utredningens förslag om att utfärda tillstånd och utöva tillsyn.

3. Landsbygdsutveckling och näringslivsperspektiv

Uppsala kommun instämmer med utredningens uppfattning om att en tillåten småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker kan bidra med såväl direkta som indirekta arbetstillfällen i form av fler och växande dryckestillverkare, men även genom logistik, hotell och en ökad besöksnäring. I en expansiv kommun som Uppsala är antalet arbetstillfällen ett högt prioriterat mål, liksom målet att Uppsala kommun ska bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Uppsala kommun är, förutom Sveriges fjärde största stad, även Sveriges största landsbygdskommun sett till antalet invånare som bor på landsbygderna. Drygt två femtedelar av Sveriges dryckestillverkare finns på landsbygderna eller i tätorter, vilket gör att förslaget är i linje med Uppsala kommuns landsbygds- och näringslivsprogram som åsyftar att stärka service och skapa förutsättningar för företagande på landsbygderna, liksom att skapa 2000 nya jobb per år.

Utredningens förslag kan gynna landsbygdsutvecklingen i hela Sverige då landsbygderna ofta har andra förutsättningar än städerna, exempelvis distansen till service. Förslaget möjliggör för behovet av att diversifiera näringslivet på landsbygderna för att skapa lönsamma och hållbara företag.

Systembolaget bidrar till landsbygdsutveckling i dag via sina ombud och även genom konceptet "Lokalt och småskaligt" där lokala aktörer kan sälja sin dryck vid Systembolagets butiker. I Uppsala kommun finns flera ombud för Systembolaget i tätorterna Vattholma, Knutby, Almunge, Oxsätra, Järlåsa med flera. Uppsala kommun vill tillägga i sammanhanget att utredningens förslag om gårdsförsäljning inte får leda till att ombuden eller det lokala utbudet på Systembolaget försvagas eftersom de är viktiga för en levandeservice på landsbygderna samt för dryckestillverkarnas överlevnad.

Uppsala kommun vill understryka utredningens uppfattning om att inga krav om egenproducerade råvaror kan ställas på dryckestillverkare då jordbruket konkurrerar på en världsmarknad som styr utbud och efterfrågan, liksom att det i Sverige är nästintill inga bryggerier och destillerier som framställer dryck på egenproducerade råvaror. Även det faktum att råvaruproducerande företag kan komma att bli beroende av inköpta råvaror under år med dåliga skördar i takt med klimatförändringarna gör att detta villkor är oförnuftigt att ställa.

Uppsala kommun anser att gårdsförsäljning också kan ske i samarbete med andra aktörer inom besöksnäring, exempelvis i samband med cykelturism. Att enbart begränsa försäljning i samband med betalt studiebesök eller föreläsning minskar gårdarnas möjlighet att bli en besöksdestination.

Enligt utredningen bedöms avgifterna för dryckestillverkarna uppgå till 3 000 kronor för tillstånd och 1 500 kronor årligen för tillsyn.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare